

Natura 2000-handleplan 2016–2021

Tryggevælde Ådal

Natura 2000-område nr. 149

Habitatområde H132

Titel: Natura 2000-handleplan 2016–2021, Tryggevælde Ådal.
Natura 2000-område nr. 149.
Habitatområde H132

Udgiver: *Stevns Kommune*
År: *2017*
Forsidefoto: Kreaturfold i Tryggevælde Ådal, Stevns Kommune
Kort: © *Prior.dmu.dk*

Må citeres med kildeangivelse.

Indholdsfortegnelse

Resumé.....	4
Baggrund.....	4
Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan	7
Behov for indsatser	8
Indsatser fordelt på aktør.....	8
Prioritering af den forventede indsats	8
Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse	9
Bilag 1: Indsatsprogram og sammendrag af den statslige Natura 2000-plan	10
Bilag 2: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag.....	12
Bilag 3: Kortbilag.....	13

Resumé

Handleplanen for Tryggevælde Ådal, H132 beskriver den indsats, der skal igangsættes i Natura 2000-området inden udgangen af 2021.

Målet er at bevare og fremme de naturtyper og arter, som området er udpeget for at beskytte. Der vil i særlig grad skulle ske en indsats for naturtyperne "rigkær" og "grå/grøn klit".

Indsatsen i denne planperiode er rettet mod en mere optimal pleje af driften af rigkær og sammenbinding af spredte naturtypeforekomster. For driften i rigkærene gælder, at specielt udvidet afgræsning med kreaturer er ønskeligt, idet dette er med til at opretholde den specielle knoldstruktur, der er med til at gøre rigkærene i Tryggevælde Ådal enestående.

Der foretages ikke nogen speciel indsats for udpegningsarterne, idet deres levestedskrav tilgodeses ved pleje af rigkær.

Indsatsen udføres af lodsejere i området og gennemføres i videst muligt omfang gennem frivillige aftaler. Der findes blandt andet en række tilskudsordninger, som kan søges gennem Landbrugs- og Fiskeristyrelsen.

Baggrund

Naturstyrelsen (nu Miljøstyrelsen) har udarbejdet Natura 2000-planer for de 252 udpegede beskyttelsesområder, som indgår i den danske del af det europæiske Natura 2000-netværk. Planerne beskriver målene for det enkelte beskyttelsesområde og fastlægger de indsatser, der skal ske inden for planperioden 2016–2021. Natura 2000-planerne kan ses på Miljøstyrelsens [Hjemmeside](#).

Ud fra Natura 2000-planerne har kommunerne udarbejdet kommunale handleplaner, som skal medvirke til at gennemføre Natura 2000-planerne for de enkelte områder. Denne handleplan er udarbejdet af Stevns kommune og Køge kommune på grundlag af Natura 2000-plan for Natura 2000-område nr. 149, Tryggevælde Ådal.

Hver kommune er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område på land og kystnære områder. Planlægningen for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer varetages dog af Naturstyrelsen og gennemføres hvert 12. år. Skovhandleplaner 2010-21 gælder således fortsat. Kommunerne og Naturstyrelsen er hver især ansvarlige for, at handleplanerne gennemføres inden udgangen af år 2021.

Offentlige lodsejere, som ejer arealer i Natura 2000-område, kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i egne drifts- og plejeplaner. Stevns kommune er eneste offentlige lodsejer i dette Natura 2000-område og kommunens arealer indgår i nærværende handleplan.

På baggrund af klimaforandringer og den øgede risiko for oversvømmelse i både Køge og Stevns Kommuner, er begge kommuner blevet pålagt at lave en risikostyringsplan for det pågældende område. Det er ikke besluttet hvilken løsningsmodel de to kommuner vælger og det vides ikke hvornår beslutningen træffes eller hvornår løsningen skal implementeres.

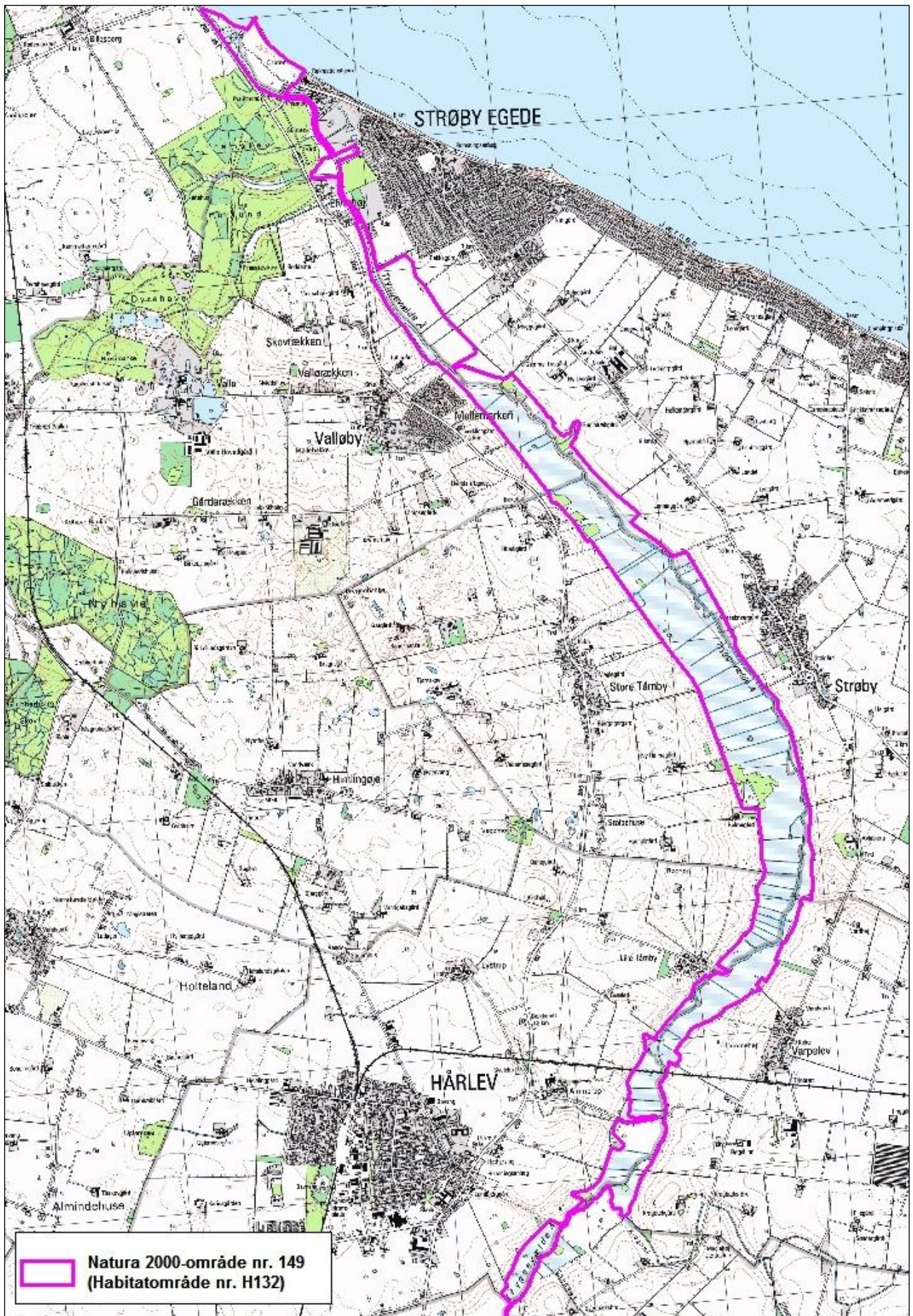
Nærværende handleplaner har et indhold, der ikke adskiller sig fra de oplysninger, som allerede er givet i de miljøvurderede Natura 2000-planer. Da handleplanen ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser eller yderligere vil kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt, er det kommunens vurdering, at der ikke er behov for en fornyet miljøvurdering.

Den lovgivningsmæssige baggrund for handleplanerne findes i miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 932 af 24. september 2009 med senere ændringer), bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 1603 af 15. december 2014) og bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning (bekendtgørelse nr. 76 af 21. januar 2014).

Den kommunale handleplan skal ifølge lovgivningen indeholde:

- En prioritering af kommunalbestyrelsens forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag

- De forventede initiativer, som kommunalbestyrelsen vil tage for at gennemføre Natura 2000-planen, herunder en plan for interessentinddragelse.
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljø- og Fødevarerministeriet og offentlige lodsejere.
- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er gennemført.

 Natura 2000-område nr. 149
(Habitatområde nr. H132)

Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

De kommunale handleplaner skal i samspil med vandplanlægningen realisere Natura 2000-planen, for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, som er direkte afhængige af et vandøkosystem. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen, og skal ikke indgå i de kommunale Natura 2000-handleplaner.

Den kommunale Natura 2000-handleplan er som udgangspunkt omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer (lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009). For samtlige statslige Natura 2000-planer er der foretaget en strategisk miljøvurdering. Handleplanerne har et indhold, der ikke adskiller sig fra de oplysninger, som allerede er givet i de miljøvurderede Natura 2000-planer. Da handleplanen ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser eller yderligere vil kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt, er det kommunens vurdering, at der ikke er behov for en fornyet miljøvurdering.

Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan

De kommunale handleplaner for første planperiode har været gældende siden udgangen af 2012. Kommunen har i den mellemliggende periode arbejdet for at gennemføre den indsats, der blev beskrevet i Natura 2000-handleplanen for planperioden 2010-2015.

Nedenstående tabeller viser en oversigt over de realiserede, påbegyndte og planlagte projekter inden for Natura 2000-området.

Tabel 1. Følgende projekter er finansieret via kommunernes egne midler eller DUT-midler:

Stevns Kommune	Indsats	Realiseret (ha)
	Rydning af vedplanter	4,6
	Facilitering af projekter og ansøgninger	75
Køge Kommune	Ingen	Ingen

Tabel 2. Følgende projekter er finansieret gennem landdistriktsmidler og er faciliteret af kommunerne:

Stevns Kommune	Indsats	Realiseret (ha)	Udpeget (ha) *	Tilsagn (ha) *
	Pleje af græs- og naturarealer	25	63	0
	Hegning med henblik på afgræsning	71	63	0,1
	Rydning af vedplanter	21	6,3	27,2
	Etablering af optimale vandstandsforhold	0	0,5	0
Køge Kommune	Pleje af græs- og naturarealer	3,3	1,3	0
	Hegning	3,3	1,3	1,3

*: omfatter kun arealer med habitatnatur

Der er ikke iværksat Life-projekter inden for Natura 2000-området.

Stevns kommunes indsats i Tryggevælde Ådal har i planperioden primært været gennem realisering af Helhedsplanen for Tryggevælde Ådal. I foråret 2011 blev Stevns kommunes udkast til helhedsplanen for Tryggevælde Ådal fremlagt for lodsejere, interessenter og forvaltninger. I forhold til Natura 2000 er et af de centrale dele i planen lodsejernes fremtidige drift af arealerne under hensyntagen til både Natura 2000 udpegningsgrundlaget, landskabet og det generelle naturpotentiale. Indenfor projektområdet, som er omfattet af Helhedsplanen, findes ca. 150 selvstændige engparceller, hvor hovedparten tidligere været anvendt til afgræsning eller slæt. En anvendelse der blev realiseret via græsningsaftaler med Roskilde Amt eller de tidligere muligheder for at indgå aftaler om Miljø Venlig Jordbrug på netop denne type arealer.

Efter amtets nedlæggelse ophørte driften på mange af engene i ådalen, bl.a. også grundet i en omlægning af støtteordningerne til ekstensiv afgræsning. Driftsophør har ført til udbredt tilgroning i ådalen; også af værdifulde rigkær. En ikke uvæsentlig andel af rigkærene fik og til dels fortsat har ringere bevaringsstatus.

I Køge kommune har ejer årligt nedskåret opvæksten af løvtræer på i rigkæret og har samtidigt friholdt arealerne for kæmpe-bjørneklo ved, at bekæmpe planten på tilstødende arealer.

Behov for indsatser

Natura 2000-planen for område nr. 149, Tryggevælde Ådal beskriver de konkrete mål for indsatsen. Indsatsprogrammet og sammendrag af den statslige Natura 2000-plan kan ses i bilag 1, mens naturtyper og arter på udpegningsgrundlag fremgår af bilag 2. På baggrund af dette har kommunen vurderet, at der er behov for nedenstående konkrete forvaltningstiltag. Hvor handleplanen for planperioden 2010-2015 ikke er gennemført i sin helhed, indgår den udestående indsats i opgørelsen over behovet for konkrete forvaltningstiltag.

Tabel 3. Behov for forvaltningstiltag for naturtyperne*

Forventede forvaltningstiltag og metoder		Skøn over behov:		
		Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Lysåbne naturtyper*	Rydning af uønsket opvækst	5 ha	5- 10 ha	10-15 ha
	Græsning eller høslæt	25 ha	25-35 ha	50-60 ha
	Forbedring af hydrologi	0 ha	0-35 ha	0-35 ha
Skovnaturtyper uden fredskovspligt*	Urørt skov	ca. 2 ha	0	ca. 2 ha
Sammenbinding af naturtyper	<i>Rigkær</i>	5 ha	10-15 ha	15-20 ha
Ny habitatnatur	<i>Rigkær</i>	0-5 ha	0-5 ha	0-10 ha

*: arealangivelser omfatter forekomst af habitatnatur.

Indsatser fordelt på aktør

Stevns og Køge Kommuner er handleplanmyndigheder i Tryggevælde Ådal og på Odden, der udgør Natura 2000-området. Det vurderes, at der ikke er behov for en nærmere fordeling af indsatserne mellem Stevns Kommune og Køge Kommune for de enkelte retningslinjer i Natura 2000-planens indsatsprogram.

Prioritering af den forventede indsats

Natura 2000-planerne 2016-2021 har fokus på:

- sikring af naturpleje
- færdiggørelse og sikring af indsats fra planperioden 2009-2015
- sammenhæng i naturen
- levesteder for vindelsnegle og Mygblomst og bekæmpelse af invasive arter.

Prioriteringen af den forventede forvaltningsindsats i planperioden skal ske på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete forvaltningstiltag (se tabel 3). Den nedenstående prioritering vil således afspejle den forventede tidsfølge af indsatsen i forbindelse med de konkrete forvaltningstiltag.

De to kommuner vil i planperioden 2016-2021 deres indsats efter følgende prioritering

- 1) sikring af hensigtsmæssigt drift på enge med rigkær i Tryggevælde Ådal. Men hensigtsmæssig drift menes i det væsentlige afgræsning med kreaturer og at arealer med sårbare strukturer (knoldkær) ikke slås maskinelt. Sikring af hensigtsmæssig drift er i mange tilfælde en opfølgning af igangværende hegningsprojekter
- 2) sikring af sammenhænge mellem eksisterende rigkær og områder med potentiale for udvikling af rigkær (reelt er sidstnævnte ofte stærk tilgroede rigkær)
- 3) bekæmpelse af invasive arter

Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Det er Stevns og Køge kommuners hensigt at planlægge og udføre projekterne som vist i tabel 4 og i den forbindelse tager kommunerne en række initiativer for at inddrage lodsejere og andre interessenter i projekterne.

Tabel 4 viser kommunernes plan for interessentinddragelse, men der kan ske ændringer hvis det ønskes af lodsejerne, eller hvis andre forhold taler for det. Den gældende tidsplan kan altid ses på de enkelte kommuners hjemmeside.

Tabel 4. Forventet plan for interessentinddragelse

Projekt navn	Initiativ	Tidsplan	Kommune
<i>Orientering af Grønne Råd om projektstatus</i>	<i>Kommunerne afholder møder 2 gange årligt</i>	<i>Hele planperioden</i>	<i>Stevns Kommune</i>
<i>Odden</i>	<i>Dialog med Vallø Stift om optimal naturpleje og tilskudsmuligheder for Odden.</i>	<i>Hele planperioden</i>	<i>Stevns Kommune</i>
<i>Tryggevælde Ådal</i>	<i>Initiativ til møder med græsningslaug og andre lodsejere i ådalen om mulighederne for tilskud. Information og rådgivning i forhold til naturpleje.</i>	<i>2017</i>	<i>Stevns og Køge Kommune</i>

Projekterne gennemføres ved frivillige aftaler, og derfor er det i mange tilfælde ikke på nuværende tidspunkt muligt at beskrive hvornår projekterne fysisk bliver udført. Kommunen vil i hvert enkelt tilfælde sørge for, at relevante interessenter bliver inddraget.

Bilag 1: Indsatsprogram og sammendrag af den statslige Natura 2000-plan

Indsatsprogram

Opfyldelsen af habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivernes krav om gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, som direktiverne omfatter, er en opgave, som strækker sig over flere planperioder. Det er derfor nødvendigt at prioritere indsatsen i den enkelte planperiode, således at det sikres, at Danmark efterlever de EU-retlige forpligtelser, og der kan etableres en sammenhæng mellem indsats og tilgængelige virkemidler.

Den nationale prioritering af indsatsen i 2. planperiode sigter på, at den planlagte og igangsatte indsats i 1. planperiode fastholdes og afsluttes, og der tages hånd om særligt truede naturtyper og arter, samt at der påbegyndes en strategisk indsats for langsigtet at sikre den nødvendige pleje af de lysåbne naturarealer.

Indsatsen fra de gældende planer 2010-15 videreføres. Hvis den forudsatte indsats for planperioden 2010-15 ikke er gennemført, når de kommunale handleplaner for 2. planperiode træder i kraft, forudsættes det, at den allerede igangsatte indsats færdiggøres i 2. planperiode, med mindre den udestående indsats vil være i strid med nærværende plan.

Nedenstående retningslinjer for indsatsen er opbygget efter mål- og rammestyringsprincippet, således at den statslige plan fastlægger de krav til indsatsen i planperioden, der er nødvendige for at sikre nationalt besluttede prioriteringer.

Indsats til bedring af vandkvaliteten i overflade- og grundvand gennemføres som led i vandplanlægningen, ligesom reduktion af kvælstofdeposition sker gennem husdyrgodkendelsesloven og generelle tiltag til at mindske luftforureningen, og er således ikke en del af Natura 2000-planens indsatsprogram.

Retningslinjerne er opdelt i generelle retningslinjer, der gælder for alle områder og specifikke retningslinjer for det enkelte Natura 2000-område. Til gennemførelse af planerne stiller staten en række virkemidler til rådighed, ligesom det forudsættes, at kommunerne i mindre omfang bidrager økonomisk.

Områdets fredskovpligtige skovnaturtyper er omfattet af retningslinjer i Natura 2000-planen 2010-15 og videreføres i denne plan.

Generelle retningslinjer

1. Myndighederne tager i deres administration af lovgivningen og deres forvaltning udgangspunkt i målsætningen for det enkelte Natura 2000-område og sikrer dermed en grundlæggende beskyttelse af udpegningsgrundlaget.
2. Der arbejdes for at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje.
3. Der arbejdes for at sikre egnede levesteder for områdets arter.
4. Der arbejdes på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper.
5. Hydrologiprojekter finansieret via landdistriktsprogrammet, igangsatte Life-projekter og udvidelse/sikring af levesteder fra Natura 2000-planen 2010-15 afsluttes.
6. For skovnaturtyper skal sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje. I særlige tilfælde kan permanent ophør af drift (urørt skov) være nødvendig for at opfylde direktivforpligtelsen.
7. Indsatser gennemført i 1. planperiode vedligeholdes, f.eks. ved genrydning af arealer, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats.

Områdespecifikke retningslinjer

1. Der sikres sammenhæng mellem forekomster af rigkær med henblik på at gøre arealet mere robust overfor a) pludselige hændelser (f.eks. ekstreme vejrforhold), b) klimaændringer c) for at mindske randpåvirkninger fra omkringliggende landbrugsarealer eller d) for at bidrage til etablering af større driftsenheder.
2. Der iværksættes en bekæmpelse af invasive arter på naturtypen rigkær med fokus på arealer med en forekomst på over 10 %.

Det er en fælles opgave for kommuner og offentlige lodsejere at aftale nærmere på hvilke arealer og i hvilke kommuner, den konkrete indsats skal foregå.

Bilag 2: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område bestående af habitatområde H132

Tabel 5. Naturtyper på udpegningsgrundlaget 1*

Naturtype nr.	Naturtype navn	Handleplanmyndighed		I alt	
		Stevns Kommune	Køge Kommune	ha	km
1210	Strandvold med enårige urter	0,01 ha	0 ha	0,01	
1220	Strandvold med flerårige urter	1,0 ha	0 ha	1,0	
1330	Strandeng	1,7 ha	0 ha	1,7	
2130	Grå/grøn klit	8,5 ha	0 ha	8,5	
6410	Tidvis våd eng	1,5 ha	0 ha	1,5	
3260	Vandløb med vandplanter	11,5 km	0 km		11,5
7230	Rigkær	47,0 ha	1,4 ha	48,4	
91E0	Elle- og askesump	1,8 ha	0 ha	1,8	
I alt*				62,9	11,5

Arter på udpegningsgrundlaget.

Artskode	Art
1013	Kildevældsvindelsnegl
1014	Skæv vindelsnegl
1903	Mygblomst

Der er foretaget en kortlægning og tilstandsvurdering af følgende naturtyper i Natura 2000-området:

Tabel 6. Naturtilstand/skovtilstand af kortlagte naturtyper*

Naturtype nr.	Naturtype navn	Naturtilstand (ha)					I alt	
		I	II	III	IV	Ingen tilstand	ha	km
1210	Strandvold med enårige urter	0	0	0,01	0	0	0,01	
1220	Strandvold med flerårige urter	0	0	1,0	0	0	1,0	
1330	Strandeng	0	0	1,7	0	0	1,7	
2130	Grå/grøn klit	0	5,4	3,1	0	0	8,5	
6410	Tidvis våd eng	0	0	1,5	0	0	1,5	
3260	Vandløb med vandplanter	0	0	0	0	11,5 km		11,5
7230	Rigkær	4,6	6,6	31,1	6,1	0	48,4	
91E0	Elle- og askesump	0	1,8	0	0	0	1,8	
I alt*		4,6	13,8	38,1	6,1	11,5 km	62,9	11,5

Bilag 3: Kortbilag

